

ВИКОРИСТАННЯ УСНОЇ НАРОДНОЇ ТВОРЧОСТІ НА УРОКАХ ПРИРОДОЗНАВСТВА

Софієнко І. О., Тишкевич Ю. М., Танська В. В.

Житомирський державний університет імені Івана Франка, кафедра зоології

З найдавніших часів усна народна творчість була своєрідним способом пізнання навколишнього світу, засобом навчання та виховання. Адже вона виникла і розвивалась у процесі трудової діяльності людей, була спрямована на полегшення праці, часто супроводжувала її. В усних народних творах відбилися розуміння явищ природи, пропонувалися фактичні поради щодо поведінки людей, їхньої праці, збереження здоров'я і т.д. У народних прислів'ях і приказках, загадках, піснях, казках, легендах і переказах акумулюється, зосереджується все, варте уваги нащадків. Ці твори, були ніби неписаним підручником для навчання, розвитку розумових здібностей наступного покоління, розширювали його кругозір, формували естетичні смаки.

Через усну народну творчість дітям відкривається краса навколишнього світу, душа народу. Особливо актуальний досвід В.О.Сухомлинського, який радить використовувати фольклор як могутню виховну силу, що розкриває перед дитиною народні ідеали і сподівання.

Фольклорні твори і в наші дні відіграють винятково важливу роль у навчанні й вихованні дітей. Зокрема, вони є дуже цінним матеріалом для розумового, морального й естетичного розвитку учнів початкових класів, збагачують і поглиблюють їхні знання, впливають на формування світогляду.

Розглядаючи розробки уроків досвідчених вчителів початкової школи, можна помітити, що вони майстерно оперують різними творами, взятими з усної народної творчості. За допомогою таких нескладних прийомів, вчитель наповнює знання учнів не лише науковою інформацією, а й різними цікавинками. Дитині не обов'язково запам'ятовувати всі прислів'я, приказки, загадки, легенди і міфи, але, віднайшовши найцікавіше для себе, учень одразу згадає матеріал, пов'язаний з цими творами.

Використання на уроках природознавства народного фольклору активізує пізнавальну діяльність учнів та сталий інтерес до навчання. Різноманітні літературні жанри логічно доповняють уроки з природознавства, а також тематичні заняття у гуртках.

Саме тому важливо, щоб учитель з перших днів навчання дітей у школі використовував фольклорний матеріал у бесідах про природні явища, навколишній рослинний і тваринний світ, працю людей, а також привчав збирати і записувати зразки місцевої народної творчості.

Таким чином, усна народна творчість повинна зайняти важливе місце на уроках природознавства в початкових класах. Адже народні загадки, прислів'я та приказки прикмети щодо погоди, веснянки та інші дитячі пісні про природу, анімалістичні казки, легенди, перекази збуджують уяву й думку дитини, сприяють розширенню і збагаченню її знань про природні явища, рослинний і тваринний світ, хліборобську працю, ці твори допомагають збагнути багатства і таємниці рідного краю, виховують любов до нього і бережливе ставлення до його чарівної

краси. Вони є активними засобами формування повноцінних українських громадян – високоморальних, працьовитих, національно свідомих.